

15 aastat tagasi käis üle Eesti üks isevärki katk — väikeste koolide hävitamine. Tegelikult oli see järjekordne hästi sihitud hoop rahvuse juurte pihta. Tulemus ilmselt vastas tegijate lootustele. Sajad ajalooliselt välja kujunenud ja enamasti väga vanad — kuni kolmesaja aastased — kohaliku vaimuelu keskused muudeti tondilossideks, külad valgusid inimestest tühjaks ja surid välja.

Sama saatust tabas ka Kloostri. Sinna asutati kool 1855. aastal, juba 1906. ehitati praegune koolimaja, tollal suur ja avar kui loss. Enne sõda oli seal 6-klassiline kool enam kui 60 õpilasega. Pärast seda, kui olime üle elanud 1941., 1944. ja 1949. aasta, jäi veel järele 4 klassi umbes 40 lapsega. Võidukas kolhoosikord aga kaotas viieteist aastat jooksul needki. Vaid kolm klassi ühe õpetaja ja umbes 15 lapsega jäi pikemalt pidama. Ja 1975. aastal sõitis auto kooli 120. aastapäeva auks ukse ette ja viis ära kõik, mis kuidagi õppeasutust meenus.

Tolleaegne koolijuhataja ja õpetaja ühes isikus Lisette Selg oli selleks ajaks kakskümmend aastat Kloostri lapsi õpetanud ja võis nüüd osaliselt tasutud pensionile jääda. Haridusosakond tegi ettepaneku, et Selgade pere, kes ju niikuinii koolimajas korteris oli, ostaks maja koos aiaga ära. Hind oli aga liiga kõrge ja nii läks hoone külanõukogu bilanssi, kusjuures Lisette ja Edgar Selg jäid sisse elama. See oli vana uhke paekivihoone pääsemine.

«Meil omal lapsi ei ole, ei

jõua ära oodata, mil majja jälle elu tuleb,» ütleb Edgar Selg, elupõline autojuht, kes oli endisele koolijuhatajale viieteist aasta jooksul igal sammul abiks hoonet laste tulekuks korras pidamas. Tuul on katuse mitmel korral ära tõstnud. Nuputati välja moodus, kuidas katust ka tormiga pidama saada. Hekid on püüdnud, lillepeenrad maja ees

õitsevad varakevadest hilsügiseni, tee kooli peaukseni on alati hoolikalt liivatud ja rehitsetud. See kool ongi Lisette Selja kogu elu.

1946. aastal lõpetas ta Lihula Keskkooli, ei saanud kohe edasi õppima minna ja Kloostri kooli juhataja pakkus talle kohta. Ta läks ja jäi. Hiljem lõpetas kaugõppes Tartu Pedagoogilise Kooli. 1949. a. ke-

vadisel koolivaheajal oli juhataja Haapsalus kursustel ning õõbis sugulaste pool. Tol süngel märtsiööl tuldi tegelikult järele tema vennatütrelle, aga kuna vennatütar oli ära, võeti tema. Lisette Selg ei teadnud sellest veel midagi, kui haridusosakonnast tuli karm kiri, miks pole kuuaruannet. Õige pea lisandus siiski ka käskkiri kooli juha-

tajaks määramise kohta. Too 1949. aasta ongi Lisette Seljale meelde jäänud kui üks hirmus aasta. Rahvas astus hirmuga kolhoosi ja kuna ühtki teist kooskäämisruumi peale kooli ei olnud, siis käisid koosolekud klassiruumis hommi-kuni ja õpetaja pidi vaatama, kuidas suitsusaunast jälle õppimiseruumi teha.

Suuremates koolides saavad algklassidegi õpetajad väikest tööaotust teha. Sageli on nii, et võimlemist, laulmist ja vene keelt õpetab klassijuhatajast erinev õpetaja. Ühe õpetajaga koolis nii ei saa. Seal peab õpetaja olema pilimees, eeslaulja, tantsujuht ja mida kõike veel. Kunagi oli Kloostri koolil akordion, siis said nad isegi klaveri ja Lisette Selg ei jäänud hätta ühegi pilliga. Ansamblites on ta eluaeg kannelt mänginud.

Maavalitsus võttis nüüd vastu otsuse, et sügisest võiks Kloostri uuesti kooli avada. Koolitadi, kütja ja aednik on seal igatahes juba olemas. 4–5 last ka. Suurim probleem on õpetaja leidmine. Läheduses elab küll veel üks pedagoog, Alja Kaus, kes kunagi oligi Lisette Selja kõrval teine õpetaja, aga tema on juba ammu Lihula Keskkoolis ja temal jääb pensionini vaid aasta. Kooli kinnipanek oli käkitegu, aga katsu sa uuesti avada!

Lisette Selg mäletab tänini, kuidas üks tema väike õpilane esimesel kodukoolita sügisel bussist maha ronis ja kurtis: «Miks nad selle kooli küll kinni panid? Siin on õhk ka soojem ja kodusem kui mujal!»

Koolita koolijuhataja

Õpetajad Lisette Selg ja Alja Kaus 1960. aasta koolipildil.